

Pirkan Viesti

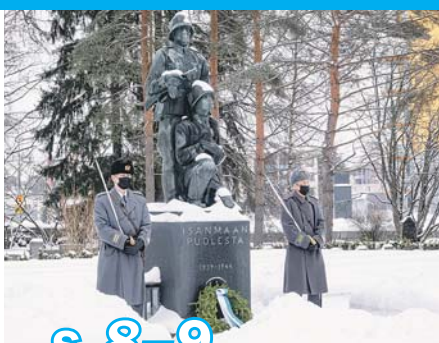
Pirkanmaan reservipiirien jäsenlehti • Julkaisija Pirkanmaan Maanpuolustuksen Tuki PMT ry

**Pirkanmaa 21 -paikallispuolustus-
harjoitus näkyi Tampereen katukuvassa, s. 6-7**

s. 12-13

s. 8-9

**Talvisodan päättymispäivän muisto-
tilaisuudet Pirkanmaalla, s. 8-9**

**Maanpuolustustyö on aina kuulunut
Terttu Forsellin elämään, s. 10**

**MPK Tampereen koulutuspaikalle
saatiin valmiuspäällikkö, s. 11**

**RESUL Talvijotos järjestettiin
hajautetusti, s. 12**

Kevättä rinnassa

Kevät puskee päälle, vaikka välillä sataa lunta ja räntää. Uutiset ovat viime aikoina antaneet positiivista signaalia ja antaneet uskoa tulevaan kesään. En kuitenkaan usko, että tulevasta kesästä tulee "normaali", siihen menee uskoakseni vielä tovi. Reserviläiset voivat kuitenkin esimerkiksi olla eturintamassa ja ideoida uusia tapoja pitää maanpuolustusta yllä sekä toteuttaa valtiovalnan määräyksiä ja suosituksia, jotta tuo "normaali" kesä joskus tulee.

Reserviläisliittoon liittyi vuoden 2020 aikana 3190 uutta jäsentä, mikä nosti kokonaisuuden määrän ennätyskseen 38 903 henkilöjäsenene. On todet-

tu, että kriisien aikana vapaaehtoinen maanpuolustustahto on kohonnut ja on ilahduttavaa, että nuoret ja myös naiset ovat kiinnostuneet entistä enemmän vapaaehtoisesta maanpuolustustyöstä. Ammunta on myös yksi kasvava harrastus, johon meidän pitää antaa vastinetta jäsenille, uusille ja vanhoille. Nyt kun kevät on pitkällä ja varmaan saamme pian avata myös ampumaratoja, pääsemme antamaan tähänkin harrastusalueeseen mahdollisuuksia.

Sitten vielä muistutus haastemarsista: Suomen Reserviupseeriliitto on haastanut Reserviläisliiton haastemarssiin toukokuussa, jolloin järjestetään

vuoden 1941 Maaottelumarssia kunnioittava haastemarssi. Ajankohta marssille on 4.–25.5. ja vähimmäissuoritus 10 km. Asu on vapaa. Marssisuoritukset kirjataan Surveyspall-lomakkeelle ja osallistujien kesken arvotaan tavarapalkintoja. Liitot lahjoittavat summan veteraanikeräykseen. Lahjoitettava summa riippuu marssin osallistujamäärästä eli mitä enemmän on RES ja RUL-marssijoita, sitä enemmän lahjoitamme veteraaneille. Toivotaan, että tämä antaa sysäyksen koko kesän kestäville kuntoilulle ja syyskuun alussa olemme kaikki lähtöviivalla, kun Hämeen Hölkä järjestetään.

Aurinkoista kevättä ja parempaa kesää toivottaen

■ Jarno Valkama

1. varapuheenjohtaja
Pirkanmaan Reserviläispiiri ry

Muutostakin johdetaan edestä

Kevät on edennyt mukavasti, ja tuntuu, että kaikkialla odotetaan suurin toivein tulevaa kesää ja vapaampia puitteita liikkumiselle, harrastamiselle ja kaikenlaiselle toiminnalle. Eipä ollut edellisen Pirkan Viesti-lehden painomuste ehtinyt kuivua, kun niin kovasti mainostamani Pirkka-jotos jouduttiin radikaalisti hajauttamaan etäaallukseksi virtuaalisin rastitehtävin. Tämä kuvastaa hyvin ennakkoinnin haasteita tapahtumien toteuttamisessa näin pandemia-aikana. Kansallisen veteraanipäivän viettoa saimme seurata televisiolähteyksen välityksellä Tampere-talosta, ja kaatuneiden muistopäivän tilaisuudet on järjestetty ympäri Pirkanmaata pienimuotoisesti.

Kuluneen runsaan vuoden aikana olemme oppineet käyttämään tietotekniikan tarjoamia apuvälineitä tehokkaana osana virtuaalista kokoustekniikkaa. Itse uskon, että monet näistä toimintamalleista ja käytännöistä ovat tulleet jäädäkseen, vaikka mikään ei voikaan

korvata henkilökohtaista tapaamista sosiaalisessa ympäristössä. Nyt on kuitenkin mahdollista saman illan aikana osallistua useampaan kuin yhteen kokoukseen, kun siirtymisiin paikasta toiseen ei kulu turhaan aikaa. Samalla mielenkiintoisia esitelmiä ja alustuksia on mahdollisuus jakaa suuremmalle kohdeyleisölle.

Nykyteknologiaa hyödyntäen RUK 100 vuotta -juhlallisuuksia ei tänä vuonna peruuteta eikä niitä siirretä ensi vuoteen, vaan juhlat pidetään virtuaalisesti verkossa. Luvassa on sekä suoraa lähetystä Haminan tilaisuuksista että ennalta kuvattua materiaalia. Olisi ollut hienoa päästä paikan päälle näkemään ja kokemaan nämä juhlat sekä tuntemaan reserviupseerikurssin suorittaneista koostuvan joukon ilmapiiri ja voima. Nyt voimme kuitenkin nauttia ohjelmatarjonnasta kotona tai missä haluammekin. Päivän ohjelma tarkentuu lähiaikoina, ja siihen voi tutustua sekä Maavoimien että Reserviupseeriliiton verkkosivuilta. Nähtäväksi jää mitä muita tämän vuoden juhlallisuuksista vielä toteutetaan samalla periaatteella ennen rajoitusten purkamista.

Reserviupseeriliitto on 90-vuotisjuhlavuoden kunniaksi aktiivisesti ponnastanut viestintään, ja muun muassa liiton verkkosivut ovat saaneet uuden ilmeen. Liiton verkkosivuvierailut sekä sosiaalisen median seuranta on kasvanut erinomaisesti. Jäseniä on haluttu informoida ajankohtaisista asioista ja tapahtumista helposti seurattavan median kautta. Lisäksi uutena elementtinä on julkaistu verkkokoulutusympäristö, jossa tarjolla ovat ensimmäiset kurssit, ja lisää on luvassa. Koulutusympäristöön kannattaa kirjautua ja tutustua tarjontaan.

Kevään toiminnallisenä aktiviteettina on "maaottelumarssi", joka on haastemarssi Reserviupseeriliiton ja Reserviläisliiton jäsenille. Alkuperäinen haastemarssi käytiin Ruotsin ja Suomen välillä 80 vuotta sitten. Tämän kevään

marssi on mahdollista suorittaa omalla paikkakunnalla ja tietoa on saatavilla liittojen verkkosivuilta. Osallistuminen on hyvä alkuverryttely 17. heinäkuuta Tampereella järjestettävään Kesäyön marssiin sekä 4. syyskuuta järjestettävään perinteiseen Hämeen Hölkään.

Ei siis ole syytä vaipua synkkyyteen. Mennään kesää kohti uudella tarmolla ja osallistutaan tapahtumiin.

■ Mikko Hörkko
puheenjohtaja

Pirkanmaan Reserviupseeripiiri ry

Hyvä maanpuolustustyön ystävä

*Sinulla on merkkipäiväsi vieton yhteydessä mahdollisuus tukea
pirkanmaalaista maanpuolustustyötä avaamalla onnittelutili
haluamassasi pankissa ja ohjaamalla sen tuotto
Pirkanmaan Maanpuolustuksen Tuki PMT ry:lle.*

Soita ja sovi asiasta:
toiminnanjohtaja Päivi Huotari, puh. 050 5550 728
PIIRIEN TUKI KIITTÄÄ TUESTASI

JUUPAJOEN RESERVILÄISET RY:n

SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN KEVÄTKOKOUS
pidetään sunnuntaina 6.6.2021 klo 17.00

Kokouspaikkana Oriveden Värin tilat osoitteessa Keskustie 37, Orivesi

Tervetuloa!
Hallitus

Pirkan
Viesti

Hengellinen palsta

Vain yksi on tarpeen

Aiemmin minulle oli tärkeää päästä aina silloin tällöin ostoksille. Rakas harrastus oli kirppareiden kiertäminen. Kaikenlaista kivaa tuli haalittua. Olin monessa mukana ja aina viikon päivät eivät riittäneet kaikkeen mitä tein.

Yhtäkkiä tuli korona, joka riisui elämäni kovalla kädellä. Kun aikaisemmin oli mukavaa mennä kaupoille, nyt tärkeää oli päästä sieltä mahdollisimman nopeasti pois vain välttämättömimmät ruokatarpeet hankkien. Tilaisuuksia ja menoja peruuntui yksi toisensa jälkeen.

Aluksi oli kaipuu mennä shoppailemaan ja tapahtumiin, ja samaan aikaan jokainen kotona vietetty ja mahdollisimman vähäkontaktinen päivä loi turvaa ja rauhallista mieltä. Hiljalleen huomasi, että eihän minun tarvitsekaan mennä mihinkään – minulla on jo kaikki! En tarvitse koko ajan jotain uutta tai edestakaisin kulkemista riennosta toiseen. Sisälläni alkoi kehittyä ihmeellinen tyytyväisyys. Kaikki oli hyvin, kun sai päivän ruoan tehtyä, etäpäivän työt suoritettua ja olin edelleen terve.

Ihmeellisen tyytyväisyyteni keskellä aloin ajatella isovanhempiani. He elivät pienviljelijöinä vaatimattomasti mutta kaikkeen tyytyväisinä kodin piirissä. Ei ollut ylleysiä eikä uusia vaatetta. Kauppa-auto toi ruokatavarat. Lauantai-iltaisin mummun tyytyväisyys

yksinkertaiseen elämään tiivistyi: viikon työt oli tehty ja saunanpuhtaana hän katsoi iloisin mielin lottoarvontaa. Muuta ei tarvittu, kun elämän perusasiat olivat kunnossa.

Tänä kesänä tulee kuluneeksi 80 vuotta jatkosodan alkamisesta. Isovanhempani näkivät tämän ajan, jolloin kaikki elämän perusasiat olivat vaaka- ja laudalla. Juuri vietetty Kaatuneitten muistopäivä muistuttaa, miten isovanhempieni nuoruudessa rakas ihminen saattoi kuolla minä hetkenä hyvänsä. Päivässä elämä saattoi muuttua aivan toisenlaiseksi.

Isovanhempani kokivat sota-aikana niin kovan kiirastulen, että he saivat viisauden, miten tavallinen arki riittää. Nuorempana ihmettelin, miksi mummu tyytyi minun näkökulmastani elämässä vähään – mutta se olikin niin, että hänellä oli kaikkein tärkein, muuta ei tarvittu. Tänä koronatalvena löysin eräänä lauanta-iltaa itseni saunanpuhtaana ja mummun kylpytakki päällä television edestä. Hymyilin itsensä, kun tajusin, että olen tavoittanut ainakin hetkellisesti saman tyytyväisyyden kuin mummulle. Viikon työt on tehty. Läheiseni ovat terveitä. En tarvitse muuta.

Olen elänyt riskiryhmäläisenä eristyksessä jo yli vuoden. Koulu on ollut kova ja kipeä, mutta hyvä. Olen oppi-

Kuva: Monika Välimäki

nut, että vain yksi on tarpeen onnen ja tyytyväisyyden saavuttamiseen: elämä, jossa perusasiat ovat kunnossa. Vaikka on pitänyt luopua monesta asiasta, en olekaan menettänyt mitään – päinvastoin saanut! Mitä vähemmän elämässäni alkoi olla, sitä enemmän minulla oli. Sisäinen tyytyväisyys toi suuremman hyvän olon kuin materian hamuamisen ja levoton kulkeminen.

Mummu kuoli juuri tässä kesän kynnyksellä viisi vuotta sitten. Muistan, miten aina lähtiessäni mummun luota hän sanoi: ”Taivaan Isän siunausta sinulle, sitä me kaikki tarvitaan”. On paljon asioita jotka elämässä eivät ole

omissa käsissä. Vaikeina aikoina tarvitaan jotain suurempaa mihin turvata. Hiljaisella tavalla mummu valmisti minua siihen, ettei elämässä ja kuolemassa ole muuta niin tärkeää kuin usko Jumalaan. Siunauksen suojassa isovanhempani kestivät läpi kiirastulensa. Sama siunaus kantaa meitä tämän ajan vaikeuksien keskellä, siinä on onnen ja tyytyväisyyden perusta. Jeesuksen sanoin: ”Vain yksi on tarpeen.” (Luuk. 10:42)

■ Anu Mätäsniemi

pastori

Hämeenkyrön Seudun Maanpuolustusnaiset ry

in memoriam Liisa Sauramo

Liisa siirtyi ”taivaallisiin kokkihommiin”

Lyvyä pitkäaikainen ystävämmeni **Liisa Sauramo** poistui keskuudestamme monen vuoden sairastamisen jälkeen 8.2. Kuusela-kodissa. Hän ehti täyttää joulukuussa 80 vuotta. Me maanpuolustusväki, sotilaskorisaret ja monet muut ystävät olimme tuntemaan hänet persoonallisena, monitaitoisena, ututterana ja aina valmiina pääkokkina niin entisessä Ratinanlinnassa, TamRun Siivikkalain majalla kuin reserviläistoimiston keittiössäkään Aleksanterin- ja Väinöläkaduilla.

Hänen osaamisestaan nautittiin Mäntän Serlachiuksen henkilökuntaruokalassa, Heinolan reumasairaan ja Heinolan kaupungin Vanhainkodin ruokaloissa kuin Satakunnan Lennoston Sotilaskodissa. Ja ennen näitä Liisa oli ”näyttänyt kyntensä” Tanskassa Kildevan ravintolassa ja myös Wienin suurlähetystöme pääkokkina.

Liisan Ratinanlinnan emännöyden aikoihin tutustuimme myös muutamien Liisan kanssa työskennelleisiin tyttöläisiin: edesmenneisiin **Eija Janssoniin** ja **Sirkka Valoseen**, josta Liisan jälkeen tuli talon uusi emäntä. Yhdessä **Vappu ’Mumma’ Eskolan** kanssa nämä upeat naiset olivat meidän maanpuolustusväen tai sotilaspöydien henkilöstön päivittäisenä ilona niin Ratinanlinnassa kuin myöhemmissä reserviläistoimistoissa! Kiitos

siitä heille kaikille vielä nykyin!

Liisa Sauramo kantoi päävastuun, kun Suomen Reserviupseeriliitto juhli 1991 Tampereella 60-vuotisuuttaan. Liisa esikuntineen muonitti kaupungin läpi tapahtuneen juhlarassin jälkeen tuhatpäisen osallistujajoukon. Tampere-talon takapihalla porisi maistuva hernerokka!

Liisa sai vastata myös vaatimattomista ”muonituksista”. TamRun Siivikkalan majalla vierailivat aikanaan silloisen Neuvostoliiton Dosaa-fjärjestön komentajenraali ja myös Yhdysvaltain apulaismaanpuolustusministeri seurueineen. Näissä tilaisuuksissa menu oli gourmettasoa, myös vieraiden kiitoksissa. Monet meistä muistavat RUL:n maastomestaruuskilpailu Pahan Virstan Jotoksen Juupajoen Hyytälässä HY:n metsäkoekeskuksella. Liisa heräsi klo 4 aamulla ja leipoi 700–800 munkkirinkilää kilpailupäivää varten! Muiden pyyhkiessä unihiikkaa silmistä.

Liisan Ratinanlinnan aikoina syntyi ns. Tampereen ranskalainen keittiö, joka kymmenien vuosien ajan huolehti TamRun ruotsalaisvieraiden tai jäsentemme perhejuhlien tarjoiluista Varjohallituksen pikkujouluista puhumattakaan.

Liisa Sauramo oli aktiivinen jäsen kymmenien vuosien ajan reserviupseerinaisten toiminnassa. Tampereen Reservin Upseerien Naisten yhdistyksen

emäntänä hän opasti jäsenistöä niin gourmet-illallisten valmistukseen kuin joukkomunonituksen saloihin. Liisan ”musta vihko” eli reseptikirja on tallessa ja siitä löytyy reseptit niin 500 litran hernekeittoon kuin hirvisoppaankin. Liisan kanssa keittiössä työskentely oli elämys, jota jokainen sen kokenut ei milloinkaan unohda ja muistelee lämmöllä.

Liisan sukujouret ulottuivat Pohjanmaan Jalasjärvelle, mutta lapsuutensa ja nuoruutensa hän vietti täällä Hämeessä. Tuliko määrätietoisuus hänessä perintönä kummasta hyvänsä, hän oli sen lisäksi aina auttavainen ja samalla liisamaisen huumorintajuinen. Mäntän aikoihin tapahtuneen pahan autokolarin jälkeenkin, jolloin hän joutui jäämään sairauseläkkeelle, hänellä säilyi myönteinen elämänsänsä. Liisan empatia ja palveluslupaus jatkui hänen suku- ja lähipiirissään Kuusela-kotiin joutumiseen asti. Liisa rakasti musiikkia. Hän oli Tampere Filharmonian vakituinen kausikorttikululija ja Pro Orcestran aktiivi jäsen. Loukattuun kaatumisessa ”pehvensä”, istuminen vaikeutui. Mutta korttikärryjen sisäkumin päällä istuminen mahdollisti konsertti-illan Tampere-talossa!

Liisa Sauramo palkittiin ansioistaan monilla huomionosoituksilla: SVR ansiomitalilla, RUL:n ja PHRUP:n hopeisella ansiomerkillä, VHS: sinisellä ristillä

ja mm. Sotilaskotiliiton kultaisella ansiomerkillä.

Omalla paikallaan Liisa Sauramo liittyi merkittävien tamperelaisten maanpuolustusnaisten: Vappu Eskola ja **Eira Laalahti** -ketjuun. He näyttivät työllään upeaa esimerkkiä meille jokaiselle. Heistä kaikista saimme olla ylpeitä ajallaan ja vielä nykyin. Ja nyt viimeksi teemme kunniaa Liisa Sauramo muistolle.

■ Timo Mitrinen

Ystävä vuosikymmenien ajan, TamRun kunniapuheenjohtaja, Ranskalaisen keittiön jäsen

Yhtenä joukkona reservissä

Asevelvollisuuslain toinen pykälä määrää, että jokainen miespuolinen Suomen kansalainen on asevelvollinen sen vuoden alusta, jona hän täyttää 18 vuotta sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 60 vuotta. Naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta on säädetty erikseen niin, että nainen voidaan hakemuksesta ottaa varusmiespalvelusta vastaavaan vapaaehtoiseen asepalvelukseen tietyin ehdoin, joita ovat muun muassa Suomen kansalaisuus, sopiva ikä, sekä asepalvelukseen soveltuvat terveydelliset ja henkilökohtaiset ominaisuudet.

Asepalvelusta koskevasta sukupuolten välisestä epätasa-arvosta huolimatta palvelukseen astutaan näennäisen sukupuollettomana. Vaikka media rykkää edelleen poimia kuvituskuviin ne loppuun taitelijat, ja tietyt tahot jaksavat muistuttaa naisalokkaiden 45 päivän peruutusajasta sekä 0,50 € korkeammasta päivärahasta (joista molemmista valtaosa palveluksen suorittavista naisista olisivat valmiita luopumaan), varusvaraston kautta riviin asteelee sotilaita, sukupuolesta viisi.

Suomen Reserviupseeriliiton toiminnassa jaottelu nais- ja miesupseereihin loistaa poissaolollaan. Sen paremmin yhdistys-, piiri- kuin liittotasollakaan ei järjestäydytä nais- tai miesasian ympärille: emme suunnittele naisille erillisiä koulutuksia, tapaamisia tai toimintoja. Meillä ei ole erillisiä naisjaoksia tai naistoimikuntia. En ole myöskään kuullut, että yhdistyksen hallituksissa olisi yleisiä korvamerkitä hallituspaikkoja sukupuolen perusteella. Kun säännöt määrittävät kelpolliseksi jäseneksi reserviupseerikoulutuksen saaneet reserviläiset ovat naiset olleet tervetulleita liiton toimintaan koko sen ajan, mitä reserviupseerinä on ollut - nyt jo yli 25 vuoden ajan.

Omana palvelusaikanani sain oman osani kiintiönaisen leimasta, sillä aliupseerikurssilla laadittu yhteenveto reserviupseerikurssille valittujen pisteytyksestä ei miellyttänyt kaikkia palvelustovereitani. Nyt jo ymmärrän sen, vaikka tuolloin ajatus oli loukkaava. Jos itse en olisi tullut valituksi kurssille olisin ollut katkera ja etsinyt vikoja omalle epäonnistumiselleni muista. Omalta aliupseerikurssiltani kaikki naiset valittiin Reserviupseerikouluun. Reservissä kiintiöistä ei ole juurikaan enää puhuttu ja olen löytänyt paikkani muiden asepalveluksen suorittaneiden joukosta. Vaikka etenkin uusien tuttavuuksien kanssa joutuu aina selventämään, etten suhtaudu pahalla siihen, jos joukon huomio herätetään huutamalla "no niin miehet", omassa harjoitusporukassa tällaisesta on jo päästy reilussa kymmenessä vuodessa yli.

Reservissä olenkin löytänyt oman paikkani muiden asevelvollisten joukossa. Etenkin vapaaehtoisen maanpuolustuksen toiminnassa nimenomaan vapaaehtoisuus yhdistää eri ikäisiä ja eri taustoista tulevia reserviläisiä ja tekee toiminnasta palkitsevaa. Reserviupseeriyhdistyksen kokouksessa, itsenäisyyspäivän kunniavartiosta tai vapaaehtoisessa viikonlopun yli kestävässä harjoituksessa ollaan yhdessä siksi, että jokainen haluaa olla siellä – toisin kuin omana palvelusaikanani, kun itse edustin melko äänekkäästi sitä vähemmistöä, joka palvelukseen enemmän tai vähemmän pakotettujen toimijoiden joukossa oli tullut armeijaan vapaaehtoisesti.

Palvelukseen astuneista naisista jopa 70 % hakeutuu johtajakoulutukseen. Motivaatio on korkealla ja etenemismahdollisuuksista intissä on usein otettu selvää jo hyvän aikaa ennen palvelukseen astumista. Olen tyytyväisenä seurannut

Kuva: Pasi Lindfors/Reservi.fi

palvelusolosuhteiden kehitystä kohti tasa-arvoisempia olosuhteita kuten esimerkiksi yhteistupia, jossa viimeisistäkin erotteluista sukupuolen perusteella päästään eroon. Myös kuntotestien vaatimukset on nykyään määritetty sotilaille, ei miehille ja naisille.

Loppupeleissä jaottelu nais- ja mies-sotilaisiin on teennäistä. Jokainen asepalveluksen suorittanut henkilö oppii samat perusperiaatteet kaikkien muiden alokkaiden tavoin ja syventää osaa-

misensa oman aselajitovereidensa kanssa. Toiset ovat etevämpiä kuin toiset, mutta se on lähinnä yksilöllisestä motivaatiosta ja taidosta riippuvaa, ei sukupuolesta. Reservissä me kaikki olemme saman mankelin läpi käyneitä aselaji- ja palvelusolosuhteita erot huomioon ottaen.

■ **Susanna Takamaa**
järjestöpäällikkö

Suomen Reserviupseeriliitto ry

**NAPPAA KUVA
JA OSALLISTU
KILPAILUUN!**

**PIRKANMAAN RESERVILÄISPIIRI JÄRJESTÄÄ
KAIKILLE AVOIMEN VALOKUVAKILPAILUN TEEMALLA
"RESERVILÄINEN POIKKEUSOLOISSA"**
Kolme parhaiten teeman sisäistänyttä valokuvaa palkitaan.
Lisäksi arvontapalkintoja.

KILPAILUAIKA ON 15.6.–31.8.2021

Kuvat voi ottaa joko kännykkäkameralla tai muulla digikameralla.
Kuvissa arvioidaan sisältöä ei niinkään teknistä toteutusta.
Kilpailun tarkemmat säännöt ovat pirkanviesti.fi-sivustolla.

Toimita kilpailukuvasi sähköpostilla 1.9. mennessä osoitteeseen pirkanviesti@gmail.com

Kaikki kilpailukuvat julkaistaan syksyn kuluessa Pirkkan Viestin Facebookissa sekä Pirkkan Viestin Instagram-sivustolla.
Kilpailun tulokset sekä parhaat kuvat julkaistaan lokakuussa ilmestyvässä Pirkkan Viesti-lehdessä 3/2021.

Lottakävelyllä kunnioitetaan lottien tekemää työtä

Hämeenkyrön Seudun Maanpuolustusnaiset järjestävät Lottakävelyn Hämeenkyrössä lauantaina 12.6. Lottakävelyn lenkki on noin viisi kilometriä ja toteutetaan Mannanmäen ympärikävelynä. Lähtö omatoimiselle lenkille tapahtuu Mannanmäen näkötornilta klo 10.00–14.00 välisenä aikana. Näkötornilta saa reittiohjeet. Näkötorni ja kahvila palvelevat klo 9.30–15.30.

Mannanmäen näkötorni palveli sodan aikana lottien ilmavalvontapaikkana ja siellä sijaitsee myös Maanpuolustusnaisten toimesta kiinnitetty Lottamuis-tolaatta.

Valtakunnallinen Lotta Svärd -järjestö perustettiin 100 vuotta sitten ja hämeenkyröläisen järjestäytyneen lottatoiminnan alkamisesta tulee kulu-neeksi 90 vuotta.

■ **Elina Paukkunen**

Lottakävely järjestetään la 12.6. Mannanmäen ympärikävelynä.
Lähtö Mannanmäen näkötornilta klo 10–14.

Ihmisellä on vain yksi isänmaa – suojellaan sitä

Näin lukee Reserviläisliiton nettisivuilla ensimmäisenä, kun sen avaa. Siinä on iso sanoma ja se kiteyttää Reserviläisliiton toimintaa hyvin.

Edunvalvontaa

Ammuntaa harrastavat jäsenemme ovatkin tietoisia EU:n komission pyynnöstä kemikaalivirastolle (ECHA) valmistellaan niin sanottuja lyijyrajoituksia. Olemme Reserviläisliitossa erittäin huolissamme näistä rajoituksista koska käytännössä se saattaisi vaikeuttaa merkittävästi niin rata-ammuntaa kuin metsästystäkin. Olemme osallistuneet asiaan liittyviin eri foorumeihin ja olleet kuultavana sekä tehneet lausuntoja asiasta. Maanpuolustusjärjestöt ovat sitä mieltä, että reserviläisten ampumatoiminta pitäisi lukea kansalliseen puolustukseen liittyväksi asiaksi ja täten jättää tällaisen lyijyrajotusjärjestelmän yleiseen asevelvollisuuteen, suureen reserviin ja täten siihen vaikuttaa reserviläistemme ampumataito, jota jäsenistömme ansiokkaasti pitää yllä omalla ajalla ja kustannuksella. Reserviläisliitto ei siis tue esitystä nyky muodossaan.

Odotan mielenkiinnolla millaista helmelmää tuottaa eduskunnassa paraikaa työskentelevä parlamentaarinen komitea, jonka tehtävänä on laatia kuvaus maanpuolustusvelvollisuudesta sekä asevelvollisuuden (mukaan lukien siviilipalvelus) ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen nykytilasta. Asioihin liittyy paljon isoja kysymyksiä kuten naisten kutsunnat tai sen tapainen tilaisuus, niin sanottu kansalaispalvelus ja myös siviilipalveluksen tulevaisuus. Näihin ja muihin asioihin saamme vastauksia lokakuun jälkeen, kun komitean työ valmistuu. Valtioneuvoston puolustuspoliittinen selonteko annetaan eduskunnalle alkukesästä tai -syksystä ja se

varmasti herättää aktiivista keskustelua. Lisäksi myös tehdään päätös hävittäjistä, joten loppuvuodesta varmasti käydään poikkeuksellisen aktiivista puolustuspoliittista keskustelua.

Jäsenhankintaa ja uusi toimintakalenteri

On ollut ilo seurata yhdistystemme kovaa työtä hankkia uusia jäseniä. Alkuvuonna saimme tiedottaa siitä, miten liittoon on liittynyt viime vuonna ensinnäkin paljon nuorempaa sukupolvea ja toiseksi liittyneistä peräti 10 % on ollut naisia. Liiton somemarkkinointi on ollut tukemassa myös jäsenhankintaa ja olemme kehittäneet verkossa liittymistä viime vuonna liiton nettisivu-uudistuksen myötä. Reserviläisliitolla on myös uusi toimintakalenteri, johon yhdistykset merkitsevät itse tapahtumat, joita heillä on. On erittäin tärkeää laittaa tapahtumat sinne koska niistä poimimme laukauksien, tapahtumien ja osallistujien määrät. Nämä määrät taas vaikuttavat muun muassa edunvalvontaan liittyviin asioihin ja siihen, millaisena järjestönä meidät nähdään ulkopuolisen silmin. Raportointi on pyritty tekemään mahdollisimman helpoksi ja Pirkanmaan yhdistyksiltä saimme arvokasta palautetta alku vuodesta tähän liittyen ja menetelmää viilattiin sen mukaan.

Naiset aktiivisia Reserviläisliitossa

Naisjäsenistämme koottu tiimi teki vuonna 2019 yhteistyössä MPK:n kanssa koulutusohjelman, joka valmistaa naisia vapaaehtoiseen asepalvelukseen. Kurssille voi osallistua myös yleisestä kiinnostuksesta. Koulutusohjelma sisältää kurseja muun muassa kuntoon, käytäntöön, taistelutaitoihin ja henkiseen vahvuuteen liittyen inttiin mentäessä. Iso kokonaisuus on ohjelmassa myös nousujohteinen ammuntakoulutuspolku, jossa sekä armeijan käynyt että käy-

mätön nainen voi suorittaa jopa MPK:n ammunnanjohtajapätevyyden. Tätä koulutusohjelmaa päivitämme paraikaa ja sitä jalkautetaan eri koulutuspaikkoihin jatkossa. Reserviläisliitto liittyi myös Naisten Valmiusliiton jäsenjärjestöksi kolmisen vuotta sitten, ja sitä kautta jäsenistömme onkin aktivoitunut sekä kurssilaisina, kouluttajina että harjoitusten johtajina muun muassa Nasta-harjoituksissa. Täten naisille on tarjolla myös paljon matalankynnyksen koulutuksia.

Koko kansan maanpuolustustapahtuma Ideaparkissa

On erittäin harmillista, että jouduimme perumaan tälle vuodelle suunnitellun maanpuolustustapahtuman Ideaparkissa. Tapahtumahan sai alkunsa, kun Pirkanmaan Reserviläispiiri vietti 60-vuotisjuhliansa, ja päätimme piirihallituksessa tehdä koko kansan maanpuolustustapahtuman yhteistyössä Lempäälän Ideaparkin ja Puolustusvoimien kanssa. Sen jälkeen se on järjestetty jo toisenkin kerran. Olemme alustavasti nyt sopineet tapahtuman seuraavaksi ajankohdaksi 23.–24.4.2022.

Tiivis yhteistyömme aluetoimiston, Parolan Panssariprikaatin sekä Satakunnan lennoston kanssa on antanut hyvän pohjan maanpuolustustapahtuman järjestämiselle jatkossakin. Tämä tapahtuma on minulle henkilökohtaisesti niin sanottu ”lempilapsi” jo senkin takia, että sillä on maanpuolustustahtoa kohottava vaikutus yli maakunnan rajojen. Toivotaan, että Kokonaisturvallisuus 2021 -messut pystytään järjestämään 1.–2.2010 Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa. Reserviläisliittokin on siellä vahvasti mukana.

Reserviläisliiton hallitus päätti 17.4. kokouksessaan nimittää liiton uudeksi toiminnanjohtajaksi **Minna Nenosen**. Minna on reservin sotilasmestari ja työskennellyt viimeksi MPK:ssä. Lämpimät onnitelut Minnalle!

Näiden ajatusten myötä toivotan oikein hyvää kesän odotusta kaikille ja napakymppjeä ampumaradoille!

■ **Terhi Hakola**
varapuheenjohtaja
Reserviläisliitto ry

Vasemmalta yhdistyksen nuorin jäsen Daniel Krook, Hannu Wirola, Jouni Koskela, puheenjohtaja Markku Rauhalahden, varapuheenjohtaja Marja Karvo ja Viljo Hokkanen.

Tampereen valtauksesta 103 vuotta

Valkoiset valloittivat Tampereen 6. huhtikuuta 1918, **Carl Gustaf Emil Mannerheimin** johdolla. Taistelusta tuli vapaussodan käännekohta ja osallistuneiden joukkojen määrällä mitattuna Tampereen taistelu oli Pohjoismaiden siihenastisen sotahistorian suurin.

6.4.2021 Vapaussodan Tampereen Seudun Perinneyhdistyksen jäsenet tekivät kunniakäynnin puheenjohtaja **Markku Rauhalahden** ja varapuheenjohtaja **Marja Karvon** johdolla Kalevankankaan hautausmaalla olevalle Vapaussoturien muistomerkillä sekä Ruotsalaisten vapaaehtoisten muistomerkillä.

■ **Sirkka Ojala**

Hippostalossa harjoiteltiin paikallispuolustusta

Sisälle rakennukseen takaoven luiskan kautta.

Maavoimat järjesti maaliskuussa eri puolilla Suomen neljä paikallispuolustus-harjoitusta, joista yksi oli Pirkanmaalla. 8.-12.3.2021 järjestetyn Pirkanmaa 21 -harjoituksen tavoitteena oli tehostaa ja kehittää henkilökunnan, reserviläisten sekä varusmiesten osaamista omista sodanajan tehtävissään sekä reserviläisten osaamista paikallispuolustuksen tehtävissä. Harjoitukseen osallistui kaikkiaan 820 henkilöä. Harjoituksessa erityistä huomiota kiinnitettiin koronaviruksen leviämistä ehkäisevien toimien tarkkaan noudattamiseen. Muun muassa harjoitukset ajoitettiin ja osallistujat varustettiin porrastetusti, eivätkä osastot olleet missään vaiheessa harjoitusta kosketuksissa toistensa kanssa, vaan muodostavat oman ”toimintakuplansa”.

Panssariprikaatin johtamaan harjoitukseen osallistui Puolustusvoimien lisäksi Pirkanmaan pelastuslaitos ja Sisä-Suomen poliisilaitos. Harjoituksen johti Panssariprikaatin apulaiskomentaja ja eversti **Kari Kaakinen**. Maakuntajoukot harjoittelivat viikon aikana yhdessä poliisin kanssa muun muassa aluevalvontaa, johon liittyi liikenteen pysäytys Hervoan ja Pirkkalan alueilla.

Paikallispuolustuksen tavoitteena on koko Suomen puolustaminen. Paikallisturvallisuus rakennetaan yhteistyössä viranomaisten poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa. Viranomaisyhteistyö on keskeinen menestystekijä paikallispatalliojan toiminnassa. Toiminta on kaksisuuntaista siten, että paikallisjoukot saavat tukea muilta viranomaisilta ja toisaalta paikallisjoukkojen suorituskyvyllä tuetaan muiden viranomaisten toimintaa. Paikallispuolustuksen perusta rakentuu paikallisten joukkojen ja viranomaisten yhteistyölle, joka rakennetaan ja harjoitellaan säännöllisesti jo normaalioloissa. Osana Pirkanmaa 21 -harjoitusta Tam-

pereen opiskelija-asuntosäätiön (Toas) omistamassa Hippostalossa Tampereen Kalevassa järjestettiin eri viranomaisten yhteisharjoitus 9. maaliskuuta. Uimalankadun varrella sijaitseva Hippotalo on vuosikymmenien kuluessa tullut tutuksi myös monille reserviläisille. Kiinteistössä toimi aiemmin sekä Tampereen Läntinen että Itäinen sotilaspiiri ja viime vuosina Pirkanmaan aluetuomisto. Tyhjä rakennus tarjosi hyvät harjoitusmahdollisuudet myös siksi, että rakenteille aiheutetut kolhut eivät haitanneet, koska rakennuksen purkaminen aloitetaan aivan lähiaikoina.

Pirkanmaan aluetuomiston päällikkö, everstiluutnantti **Matti Heininen** kertoi Puolustusvoimien näkökulmasta harjoituksen tavoitteena olleen harjoitella viranomaisten välistä johtamista ja tilannekuvan muodostamista, toisaalta taas maakuntakomppania harjoittelee sotilaspoliisin perustoimia kuten tilojen turvalliseksi tekemistä, kohteen suojausta sekä vaarallisen henkilön kiinniottoa.

Harjoitus Hippotalolla oli yhteinen pelastuslaitoksen, poliisin ja puolustusvoimien kanssa, mutta jokainen toimija oli omassa roolissaan. Jokaisella viranomaisella oli omat keskeiset harjoitustavoitteensa Pirkanmaa 21 -harjoituksessa, kaikilla kuitenkin tärkeänä yhteisenä tavoitteena oli johtamisen yhteistoiminta ja ajantasainen tilannekuva.

Harjoituksen lähtötilanteena oli Puolustusvoimien perustamispaikalle kohdistunut aseellinen hyökkäys, johon liittyi aseiden, räjähteiden sekä vaarallisten henkilöiden ohella myös vaarallisen kemikaalin vuoto tiloihin. Tilanteessa Puolustusvoimat on pyytänyt virka-apua sekä poliisilta että pelastuslaitokselta. Poliisin ja maakuntakomppanian tehtävänä oli löytää rakennuk-

Harjoitusta seuraamassa vasemmalta aluetuomiston päällikkö everstiluutnantti Matti Heininen, harjoituksen johtaja eversti Kari Kaakinen ja Logistikkalaitoksen johtaja insinöörikenraalimajuri Kari Renko.

seen tunkeutuneet vaaralliset henkilöt, ottaa nämä kiinni ja torjua heidän aiheuttamia vahinkoja. Molemmat suorittivat samankaltaista tehtävää erillään. Pelastuslaitoksen roolina oli torjua kemikaalivahinkoja ja pelastaa korkealta rakennuksesta henkilöitä. Pelastuslaitos harjoitteli rakennuksessa myös muita pelastustehtäviä.

Kaikkiaan Hippotalolla järjestettyyn harjoitukseen osallistui noin 60 reserviläisiä, parikymmentä henkilöä pelastuslaitokselta ja kolmekymmentä poliisia. Harjoituksen jälkeen voitiin todeta, että harjoitustavoitteet saavutettiin ja yhteistyö jatkuu kohti uusia päämääriä.

Maakuntajoukot valmistautumassa toimintavaiheeseen. Kuva: Jere Tuononen.

Ennen toimintavaihetta lipastus paukkupatruunoilla.

Maakuntajoukot etenevät kohteeseen.

Maakuntakomppanian reserviläiset joutuivat tulitaisteluun jo rakennuksen ulkopuolella.

Pelastuslaitoksen harjoitukseen sisältyi henkilön puhdistautumisjärjestelmän kokoaminen.

Harjoituksessa käytetyn kiinteistön omistajan, Tampereen opiskelija-asuntosäätiön toimitusjohtaja Kirsi Koski ja Pirkanmaan aluetoimiston päällikkö evl Matti Heininen.

Kannen valokuva:

Kohta purettava Hippotalo toimi Pirkanmaa 21 -paikallispuolustus-harjoituksen kulissina. Harjoitukseen osallistui kaikkiaan 820 henkilöä.

Kuva: Raimo Ojala

Painos 7.200 kpl

Julkaisija

Pirkanmaan Maanpuolustuksen Tuki PMT ry

Päätoimittaja

Sirkka Ojala,
sirkka.ojala@pirkanviesti.fi

Tiedotustoimikunta

Sirkka Ojala, pj
Juha Happonen
Mikko Hörkö, varapj
Eeva-Liisa Isosaari, sihteeri
Tiina Kokkola
Tapio Kotipelto
Jussi Mäkitalo
Elina Paukkunen
Jari Puustinen
Esko Raskila
Mikko Ritakallio
Matti Salonen
Jere Tuononen, nuorisojäsen

Ulkoasu Maisan paja

Paino Lehtisepät Oy

Aineistot

Päätoimittaja Sirkka Ojala
puh. 050 3688 460
pirkanviesti@gmail.com

Verkkosivustolle tuleva aineisto
sirkka.ojala@gmail.com

Osoitteenmuutokset

Päivi Huotari,
050 5550 728
pir.reservi@kolumbus.fi

Pirkan Viesti

pirkanviesti@gmail.com
Pirkanmaan Reservipiirit,
Väinöläkatu 2, 33100 Tampere

Ilmoitusasioissa

Päivi Huotari, 050 5550 728
pir.reservi@kolumbus.fi

ISSN 2736-9137 (painettu)
ISSN 2736-9145 (verkkopainatus)

**Piirilehti Pirkan Viestin
ilmestyminen 2021:**

N:o	Aineisto	Ilmestyy
1	8.2.2021	4.3.2021 (viikko 9)
2	14.4.2021	18.5.2021 (viikko 20)
3	10.9.2021	7.10.2021 (viikko 40)
4	24.11.2021	22.12.2021 (viikko 52)

Talvisodan päättymisestä 81 vuotta

Hämeenkyrö

Pastori Anu Mätäsniemi piti tilaisuuden puheen. Kunniavartiossa olivat Tiina Lindi-Mokkila sekä Harri Mokkila. Kuva: Kaija Valkama.

”Tuli lakkaa” muistohetki

Talvisodan päättymisen muistohartaus ja seppeleenlasku järjestettiin Hämeenkyrön Sankarihautausmaalla 13.3. kello 11. Pastori **Anu Mätäsniemi** piti koskettavan puheen Suomen itsenäisyyden vaatimista uhrauksista sekä siunasi seppeleen.

Seppelartiossa olivat Sotainvalidien edustajana **Jouko Hannu**, joka laski seppeleen, Sotaveteraanien edustajana **Han-**

nu Valkama, joka luki nauhat sekä Maanpuolustusjärjestöjen edustajana **Jukka Osara**.

Tilaisuuden voi edelleen katsoa Hämeenkyrön seurakunnan Facebook-sivuilla.

■ Kaija Valkama.

Ylöjärvi

Ylöjärven Reserviupseerit laskivat seppeleen yhdistyksiltä kynttilän Sankaripaadelle 13.3. kello 10. Seppelen oli yhdistyksen jäsenten omin käsin ja tunteella tekemä. Sepeleen laskivat Timo Mäkinen ja puheenjohtaja Sami Rantanen. Kuva: Aada Rantanen.

Talvisodan päättymisestä 81 vuotta

Messukylä

◀ Sankarihaudalla vasemmalta Suomen lipun vartio kapt Markku Holappa, ltn Janne Paananen ja kapt Mika Uusi-Pietilä. Muistomerkin vartio vasemmalta ltn Kari Pajunen ja ltn Jaakko Kaura. Kuva: Matti Kataja.

kuun tuttuja sointejaan, koska kirkko on remontissa ja sähköt puuttuvat kellotornista.

Koitinpa sitten komentavana upseerina kurkistella kelloa, joko se olisi saavuttanut oikean ajankohdan. Nyt oli aika, kello tuli 11.00, vetää keuhkot täyteen ilmaa ja kajauttaa komento "Suomen lippu saapuu" ja ja siitä tilaisuus alkoi.

Sankarivainajien muistomerkillä lumipukuiset vartijat konepistooleineen olivat jo valmiiksi jähmettyneet asiaan kuuluvaan asentoon. Suomen lipun vartio saapuu maastopukuisina ja miekoin varustettuina. Lippuvartio asettuu muistomerkillä olevien vartioiden viereen heraldisesti oikealle puolelle. Kanttori **Miia Moilanen** aloittaa virren 584, Siunaa ja varjele meitä. Seppelpartio saapuu mikrofonin luo ja pastori **Riku Lähteenkorva** aloittaa koskettavan isänmaallisen puheensa. Riku lukee seppleen nauhat ja laskee sen muistomerkillä. Seppleen laskun jälkeen pidetään rukoushetki, jonka jälkeen kanttori saa vuoronsa ja se alkaa virrellä 577, Sun kätes, Herra, voimakkaan. Jälleen kuuluu luutnantin komento "Suomen lippu poistuu".

Tilaisuus päättyy.

■ Seppo Laalahti.

Talvisodan päättymisen muistopäivä Messukylässä

Messukylän kirkon sankarihaudalla järjestettiin talvisodan päättymisen muistojuhla 13. maaliskuuta 2021, alkaen klo 11.00. Messukylän perinneseura oli asettanut pienoislippuja koristamaan sankarihautou-

ja ja Lions Club Kaukajärvi hoiti kynttiläkoristelun. Messukylän Reserviupseerit hoitivat vartiot. Yleisöäkin oli parisen kymmentä. Perinteestä poiketen Messukylän kirkon kellot eivät antaneet tilaisuuden al-

Kangasala

Hämeen Eskadroonan ratsuosaston hevoset ja ratsastajat olivat lumipuvuissa talvisodan hengessä ja sankarivainajia kunnioittaen.

◀ Seppleen sankarimuistomerkillä laskivat Kangasalan Reserviupseerikerhon varapuheenjohtaja yliluutnantti Jussi Muranen ja Kangasalan Reservialiupeerit - Reserviläiset puheenjohtaja korpraali Heikki Lahtinen. Kuvat: Sirkka Ojala.

Havuseppele laskettiin kellonlyöntien saattamana

Koronapandemian kokoontumisrajoituksia noudattaen kunnioittivat myös Kangasalan reservijärjestöjen edustajat pienimuotoisen juhlavasti 13. maaliskuuta talvisodan päättymispäivää Kangasalan sankarihautausmaalla.

1760-luvulla rakennetun Kangasalan kirkon kellotapulista kumahtaneiden kellonlyöntien saattamana laskettiin sankaripaadelle havuseppele.

Vielä hetkeä aiemmin Kangasalantieltä kuulunut kavioiden kopse oli myös taunnut, kun Hämeen Es-

kadroonan ratsuosasto ratsumestari **Janne Kurkisen** johdolla oli tullut seuraamaan seppleenkaskua kirkkomaan kiviaidan taakse.

■ Sirkka Ojala

◀ Kunniamerkit ja tavarat Terttu Forsellin kodin vitriinin päällä kertovat paljon.

Terttu, mitä me nyt teemme?

Mitä me Terttu sitten teemme kun sinä lähdet Ylöjärveltä? Tämä kysymys on tullut Terttu Forsellille tutuksi monessa yhteydessä. Huolissaan ovat olleet niin seurakunnan vanhusten ryhmä ”Tähkäpää”, maanpuolustusväki, munkkitalkoolaiset kuin monet muutkin.

Huoli ei olekaan aivan turhaa, niin monessa tämä Anttolasta kotoisin oleva kuopiolainen tehopakkaus on ollut mukana. Monen huoli sen kuin kasvaa kun ”juna jytkyttelijä Kuopijoon päin”; ensi kesäkuun loppupuolella. Reserviupseerien ja -aliupseerien huolet sentään katosivat ainakin päällisin puolin, kun Terttu ilmoitti, että puheenjohtajaksi hänen seitsemän vuotta kestäneen kautensa jälkeen tulee tarmokas moniosaja **Tiina Landgren-Mäkkylä** ja sihteeriksi jo aiemmin Maanpuolustusnaissa kannuksensa ansainnut **Saara Koivunen**.

Istumme Tertun rivitaloasunnon olohuoneessa Ylöjärvellä. Emäntä on toiveen mukaan laittanut ansiomerkkirivistön rintaansa. Tulee vain mieleen, että juuri tämä tuhannen toimen tekijä, puheenjohtaja, muonittaja, suurtalousemäntä, uskontojen uhrien kunniapuheenjohtaja, omaishoitajien valtakunnallisen projektin jäsen, junasukkien neuloja...no, en viitsi jatkaa... Joka tapauksessa mitalirivistö voisi olla paljon pitempikin. Kahvia kaataessaan Terttu kertoo olevansa hyvin kiitollinen. Hän kiittää lämpimästi kaikkia yhteistyökumppaneitaan. - Se on tärkeää, muista kirjoittaa se, Terttu sanoo.

Lähes neljä vuosikymmentä Ylöjärvellä

Terttu ja **Pentti Forsell** muuttivat Ylöjärvelle 37 vuotta sitten. Tampereen seu-

rakunnat etsi emäntää ja miksei isäntääkin Julkujärven leirikeskukseen, joka sijaitsee Ylöjärvellä. Terttu piti Kuopiossa peräti viiden eri instituution ruokaloita, ja hänet katsottiin sopivaksi muuttamaan leirikeskukseen, mäntykankaalle, järven rantaan. Niin Terttu ja Pentti tulivat.

Julkujärvellä pidettiin seurakunnan leirejä, mutta myös paljon muuta. Koululaiset ja muut hiihtivät sinne talvisin, saivat mehun ja tarvittaessa munkin, itsenäisyyspäivinä Ylöjärven reserviupseerit järjestivät Tertun avustuksella juhlan. Puhujia oli aina ilmavoimien komentajasta Heikki Nikusesta nauhalta tulleen kenraali Adolf Ehrnroothin juhlaan tervehdykseen saakka: ”Tätä maata kannattaa puolustaa, ja sen ainoa puolustaja on Suomen kansa!” Kattaessaan juhlapöytää Terttu oli täydellisesti samaa mieltä.

Vähitellen Terttu ja Pentti joutuivat tulemaan Julkujärven mäntykankaalta yhä useammin kylille. Tertusta tuli aktiivinen seurakuntalainen. Hänen ansionsa yhteisten asioiden hoitamisessa oli niin valtaisa, että edes osaa hänen työstään ei voi tässä luetella. Otetaan kuitenkin yksi:

Sota-aikana saapui Vaasan asemalle juna, jossa äiti piti sylissään pientä lasta. Lähellä istuva käsityönopeuttaja huomasi lapsen paljaat varpaat, purki mukanaan olleen valkoisen villatakin hihan, ja al-

koi neuloa sukkaa. Yhden hän saikin valmiiksi ennen junasta poistumista. Pömitukset kun pakottivat sotaa paossa olleet matkustajat odottelemaan.

Tuo äiti oli **Kerttu Latvala**. Hänen tyttärellään on vieläkin tallessa alkupe-
räinen sukkapari juuri tuosta sotaa pakoon puhkuvasta junasta. Tarina on koskettanut monia. Ympäri maata on neulottu junasukkaa. Terttu Forsell otti selvää, montako lasta oli syntynyt vuo-

den aikana Ylöjärvellä. Niinpä 520 lasta sai junasukat kun Suomi täytti sata vuotta. Tertun pystyttämä Maanpuolustusnaisten neulontarinki sai paljon aikaan. Itse kenttäpiispa **Hannu Niskanen** vihki kirkossa käyttöön lahjoitettavat sukkaparit.

Junasukkaa neulottiin Suomen lisäksi Australiaan, Saksaankin näytteet menivät, ja sieltä sukkaa lähetettiin mm. Ruotsiin väriltään sinikeltaisina. TV 2 teki junasukkabuumista jutun, joka esitettiin kakkoskanavalla muutamaa kertaa.

Maanpuolustustyö on ollut aina osa elämää

Tuskin Terttu oli ehtinyt miehensä kanssa lähes neljä vuosikymmentä sitten maajoittua Julkujärven leirikeskukseen, kun ovelle koputettiin. Oven takana oli silloinen Ylöjärven reserviupseerien voimamies **Mikko Selin**, jolla oli tärkeitä asioita: ”Tarvittaisiin topakka ja tarmokas nainen johtamaan aliupseerinaisia.” Mikäpä siinä. Sitähän Terttu oli tehnyt jo Kuopiossakin. Muutamien vuosien kulluttua aliupseerien ja upseerien naisjärjestöt yhtyivät Maanpuolustusnaistoksi. Kun Terttu tuli puheenjohtajan nuijan varteen, alkoi tapahtua. Muonitettiin Pirkan hiihtäjiä, kahvitettiin Itsenäisyyspäivän juhlaväkeä, tarjottiin kaatuneiden muistopäivänä. Perhejotoksella paistettiin makkaraa ja tarjottiin muuta mukavaa niin, että nykyinen perinne, josta huolehtivat vuorovuosin upseerit ja aliupseerit, vetää kauniiseen Pikku-Ahveniston maastoon satoja kävijöitä, kokonaiset perheet saavat vuosittain osansa Suomen suvesta ja samalla maanpuolustuksen tärkeydestä. Maanpuolustusnaista on tullut Tertun aikana reserviläisille samanlaisia lämpimien tunteiden tuojia kuin sotilaskotisarista varusmiehille.

Ylöjärven maanpuolustusväki toivottaa Tertulle sakkikaupalla onnea, kiittää sydämellisesti kaikesta ja odottaa mielenkiinnolla, mitä kaikkea Kuopiossa kohta tapahtuu. ”Voe voe kun sais tuntee/nuo tuhannet tunteet/jotka silloin minun/sielussain aelahteli!”

■ **Juhani Vahtokari**

Tiina Landgren-Mäkkylä on Ylöjärven Maanpuolustusnaisten uusi puheenjohtaja

- Vuoden väsyttämisen jälkeen otin nuijan käteeni, sanoo uusi puheenjohtaja ja monitoimimainen, Tiina Landgren-Mäkkylä, yrittäjäsukua oleva tuore voima. Moni muistaa Tiinan vuodet viihtyisän kahvilan ja Matkahuollon piteen pomona. Itselleni oli melkoinen yllätys kun kuulin, että isoisä ja isoäitini olivat aikanaan olleet Matkahuollon pitäjiä Hinnerjoella.

-Tästä se lähtee, sanoo Tiina, joka on jo tutustunut tuleviin tehtäviinsä. Yritän saada entistä enemmän nuorempaa väkeä mukaan, ehkä se onnistuu tehostamalla viestintää, sanoo Tiina.

- Niin, ja vielä: Onhan minulla paras mahdollinen, Koivusen Saara.

■ **Juhani Vahtokari**

Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK)

Hämeen Maanpuolustuspiiri

Tampereen koulutuspaikka

Tekniikankatu 1, E-siipi, 33720 Tampere

Puh. Matti Eskola, 040 573 1462

hame@mpk.fi, www.mpk.fi

MPK:n valmiuspäälliköiden ensimmäisen vuoden kokemukset ja toiminta

Vuoden 2020 alussa uudet valmiuspäälliköt saivat vastaansa hyvin poikkeuksellisen tilanteen, kuten myös koko muu henkilökunta ja vapaaehtoiset toimijat MPK:ssa. Ensimmäiset uutiset koronasta tulivat joulukuussa Pohjois-Suomesta, josta alkoi taistelu pandemiaa vastaan.

Vuoden 2020 alusta aloittivat valmiuspäällikkönä **Sauli Mäentausta** Hattulan koulutuspaikalla, **Kai Merenlahi** Lahden koulutuspaikalla sekä **Aarne Markko** Tikkakosken koulutuspaikalla.

Myös MPK:ssa jouduttiin noudattamaan pandemiasta johtuvia rajoituksia ja määräyksiä. Maaliskuussa koulutus-toiminta pysähtyi ja syksyllä lähdettiin terveys edellä toteuttamaan kurseja käsihygieniasta-, kasvomaskien käytöstä- ja turvaväleistä huolehtien. Kevään koulutuksia siirrettiin syksylle ja osa koulutuksista toteutettiin webinaareina. Osa kurseista jouduttiin valitettavasti myös perumaan. Tästä kaikesta huolimatta vuosi toteutui erittäin hyvin, niin Hämeessä kuin muuallakin. Iso kiitos siitä kuuluu vapaaehtoisille toimijoille, joiden into ja palo näkyi myös kentällä, sitoutumisena vapaaehtoisen maanpuolustukseen ja pandemian tuomiin muutoksiin.

”Vuoden 2020 alusta Pirkanmaan alue-toimistossa aloitti työt vapaaehtoisesta maanpuolustuskoulutuksesta vastaavana suunnittelu-upseerina (VMP-UPS) kapteeni **Kristian Perttunen**. Alue-toimiston VMP-UPS:n ja MPK:n valmiuspäällikön yhteistyö on kiinteää ja päivittäistä heidän toimissaan vierekkäisissä toimistoissa. Vuosi 2020 osoitti, että uusi järjestely syvensi huomattavasti keskinäistä tilannetietoisuutta. Sekä MPK että alue-toimisto pysyvät nyt hyvin tietoisina vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutukseen liittyvistä keskinäisistä järjestelyistä, tavoitteista ja haasteista”, kertoi Piiripäällikkö **Matti Eskola**.

Kanta- ja Päijät-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen toteutuksesta vastaavat Panssariprikaati, Satakunnan Lennosto ja Ilmasotakoulu sekä paikallisena kumppanina MPK:n Hä-

meen maanpuolustuspiiri.

Hyvä yhteistyö puolustusvoimien ja alueella toimivien järjestöjen kanssa on tehtävän hoitamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Sami Tyvenin tie MPK:n kouluttajasta valmiuspäälliköksi

Sami Tyven aloitti valmiuspäällikön tehtävässä Tampereen koulutuspaikalla 1. maaliskuuta 2021. Tyven on toiminut MPK:n kouluttajana jo 90-luvun alussa. Hän on suorittanut varusmiespalveluksensa Panssariprikaatissa saapumiseränsä 3/87, josta Tyven kotiutui vänrikkinä. Hän on nykyisin sotilasarvoltaan majuri.

Ensi kosketus reserviläistoimintaan tuli vuonna 1989 Samin mennessä Nokian Reserviupseerien syyskokoukseen, missä hän tuli heti valituksi yhdistyksen sihteeriksi.

Tyven on aktiivinen toimija useamman massakin Pirkanmaan Reserviläisjärjestössä ja antanut panoksensa vuosien ajan reserviläistyölle muun muassa toimien 30 vuotta Nokian Reserviupseerien hallituksessa sekä vuosia Panssarikillan Pirkanmaan osaston hallituksessa ja Keskon Reserviupseereissa pääkaupunkiseudulla.

Nykyään hän toimii Pirkanmaan Maanpuolustuksen Tuki PMT ry:n hallituksessa sekä Pirkanmaan Reserviupseeriin palkitsemisvaliokunnassa.

Voisi sanoa, että harrastus muuttuu työksi. Pitkä kokemus reserviläiskentällä tulee varmasti näkymään MPK:n toimikuvan suorittamisessa ja kentällä toimimisessa.

Sami Tyvenin työhistoria on alkanut Alkosta, ja sen jälkeen hän on tehnyt pitkän uran Indoor Groupissa ja sitä myöten Keskolla liittyen huonekaluihin. Työtehtävät ovat olleet erilaisia kaupan alan esimies- ja johtajatehtäviä. Viimeiset pari vuotta Tyven on toiminut pienpanimoalalla ja kaupallisen metsästyksen tehtävissä. Kouluttajan tehtäviä työelämän lisäksi Tyven on tehnyt vuosia Nokian seudun Riistanhoitoyhdistyksen metsästäjätkintoon valmistavan koulutuksen kouluttajana ja tutkinnon vas-

Sami Tyven Kuva: Anne Seulanto.

taantottajana. Hän on suorittanut myös harvinaisen riistamestarin erikoisammattitutkinnon.

Toivotamme Samin tervetulleeksi Hämeen maanpuolustuspiiriin. Hänen kokemuksistaan tehtävässä kuulemme myöhemmin tämän vuoden aikana.

Valmiuspäälliköiden tehtävä

Valmiuspäälliköt toimivat linkkinä MPK:n koulutusorganisaation ja paikallisen Puolustusvoimien alue-toimiston välillä. Alue-toimistoihin nimetyt vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen upseerit (VMP-UPS) ovat valmiuspäälliköiden lähimmät yhteistyökumppanit. Valmiuspäälliköiden tehtävät sisältävät sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen (SOTVA) suunnittelua, koulutuksen tarvitsemien tukipyyntöjen laatimista eri joukko-osastoille sekä osallistumista MPK:n koulutusohjelmien laatimiseen, ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lisämausteena työskentelyyn tuo osallistuminen alueelliseen ja paikalliseen viranomais- ja järjestöyhteistyöhön.

Reserviläiskouluttajien valtakunnalliseen koulutukseen rekrytoitavien MPK:n kouluttajien etsinnällä on tärkeä rooli paikallisjoukkojen koulutuksen onnistumisessa. Valtakunnalliseen koulutukseen valitaan pääasiassa sellaisia henkilöitä, joilla on jo riittävä kokemus, taito ja tahto sitoutua toimimaan vapaaehtoisena kouluttajakouluttajana oman alansa asiantuntijana. Tämän työn tekee valmiuspäällikkö yhdessä paikallisjoukkoihin sijoitettujen reserviläisjohtajien ja alue-toimiston VMP-upseerin kanssa.

Valmiuspäällikkö valvoo myös kurssinjohtajien ja kouluttajien toteuttamia kurseja sekä ohjaa ja tukee heitä kursien läpiviennin onnistumiseksi. Samalla suunnitellaan kurssinjohtajille, kurssiväapeleille ja kouluttajille sopivia täydennys- ja jatkokoulutuksia heidän osaamisensa kehittämiseksi ja syventämiseksi.

Hämeen maanpuolustuspiiriin Valmiuspäälliköt löydät myös Facebookista.

■ Anne Seulanto ja Sami Tyven

MPK:n kursseja syksyllä 2021 Pirkanmaalla

17.7. KESÄYÖN MARSSI, TAMPERE

- Pyynniki-Pispala-Hyhyk kävelyreiteillä järjestettävä kaikille avoin hyvän mielen marssitapahtuma. Marssimatkat 12 km, 25 km ja 42 km

3.8. MPK SUUNNISTUS, NOKIA

- Helpohko 5 km:n suunnistusrata, oikeuttaa reserviläisille yhdessä kenttämarssin kanssa yhteen rinnasteiseen kertausharjoitusvuorokauteen.

4.9. RESERVILÄISPÄIVÄ

- Kurssilla tutustutaan puolustusvoimien materiaaliin ja ammutaan MPK kivääreillä.

1.-3.10. PIONEERIKURSSI, LIIKKEENEDISTÄMISEN PERUSTEET

- Taistelijan pioneeritaitojen kertaus ja liikkeen edistämisen perusteet sijoitulle tai sijoituskelpoiselle reserviläiselle.

8.-10.10. KENTTÄLÄÄKINTÄKURSSI

- Kurssilla harjoitellaan maastossa tehtäviä hoitotoimenpiteitä ja evakuointia sidontapaikalta kenttäsaaralaan.

30.-31.10. ARJEN TURVALLISUUSKURSSI

- Kurssin jälkeen kurssilainen tuntee arjen turvallisuuden kannalta keskeiset uhkatekijät. Kurssilainen osaa kehittää omia valmiuksiaan selviytyä onnettomuus-, tulipalo- ja sähkökatkotilanteista.

Lisätietoa ja ilmoittautumiset MPK:n koulustarjonta-sivuilta:

www.mpk.fi/kouluskalenteri

Tervetuloa mukaan!

◀ Rastitehtävät annettiin ja suoritukset palautettiin joko tekstinä, kuvina tai videona määrärajan kuluessa käyttäen matkapuhelinta.

hin 5-10 minuuttia lisäaikaa, sillä vaihtelevat puhelinverkko- ja yhteydet hidastivat eritoten videoina palautettavien rastitehtävien lähettämistä. Kilpailutoimisto tuli toki näissä vastaan, kun ilmoitimme heille erikseen, että nyt emme saa tiedostoa perille ajoissa.

- Mieleen jäi mielenkiintoisena lisänä lisäpisteitä antavat tehtävät (eläinlajien valokuvaus, lisämatka, ulkona yöpyminen) ja jäiset polut (varsinainen jotosreitti kulki hyviä uria pitkin, mutta kun päätimme lisätä matkaa sunnuntaina, olivat vaihtoehdot vähissä)

- Pirkkajotos, kuten aikaisemmatkin jotoset partiollemme oli noin puolet kilpailua ja puolet harrastamista rakkautesta lajiin.

- Etäjotos voisi lisätä osallistumisintoa, toimiessaan vaikkapa varsinaisten jotosen ohella matalamman kynnyksen tapahtumina. Itse suositimme jatkossakin tosin "lähijotoksia" jo senkin johdosta, että aikaisemmat ovat hyvin sisällyttäneet mielenkiintoisia paikallisrasteja ja historiaa, sekä rastitoiminta on ollut mielekkäämpää valvottuina välittömän palautteen tapahtumina.

- Vallitsevassa maailmantilanteessa saatiin loistava, ensimmäinen laatuaan oleva etäjotos kasaan, joka varmasti on ollut mieleen jäävä kokemus kaikille osallistuneille. Tästä järjestävälle taholle iso kiitos.

Jotokseen ilmoittautui kaikkiaan 22 partiota, joista yksi keskeytti. Suoritettavia ja pisteytettäviä tehtäviä rasteista oli reserviläissarjassa 24 ja retkisarjassa kaksi vähemmän. Pirkkajotoksen reserviläissarjan voitti partio Kataja ja retkisarjan partio Akaan Reserviupseerikerho. Viikonlopun jotoksessa liikuttii yhteensä yli 3000 km jotokilometriä, joten Pirkkajotos oli myös melkoinen liikuntatapahtuma.

■ Raimo Ojala

RESUL Talvijotos järjestettiin hajautetusti

Pirkkajotos on Reserviläisurheiluliiton ry:n (RESUL) vuoden 2021 valtakunnallinen talvijotos. Jotos piti järjestää jo vuonna 2020, mutta se jouduttiin perumaan koronavirustilanteesta johtuen vain muutamien päivien varoitusajalla. Koska vuonna 2021 edelleen eletään poikkeuksellisessa ajassa, päätettiin uusi yritys toteuttaa 20-21.3.2021 hajautettuna versiona koko valtakunnan alueella. Kilpailujohtajana toimi **Pekka Silanpää**. Järjestäjinä olivat Tampereen Korkeakoulujen Reserviupseerit, Pirkanmaan Reserviupseeri ja Pirkanmaan Reserviläispiiri.

Talvijotos on sotilastaitokilpailu, jossa partiot kilpailevat toisiaan vastaan erilaisilla tehtävärasteilla. Pirkkajotos on suunnattu reserviläisille ja maanpuolustushenkilöille ihmisille. Sarjoja oli kaksi, reserviläissarja ja retkisarja. Erona oli se, että retkisarjassa ei ollut ammuntarasteja. Jokainen partio suunnitteli oman jotosreitinsä, joka oli vähintään 30 km jalan tai hiihtäen 60 km sekä ilmoitti sen etukäteen etäjotostoitomistolle. Reserviläissarjassa ammuntarastit järjestettiin kiväärillä ja pistoolilla Pirkkalassa ja Hälvälässä. Rastitehtävien suorittamisessa keskeinen apuväline oli matkapuhelin. Rastitehtävät jaettiin ajastetusti internetin kautta, ja vastaukset annettiin tekstiä, valokuvaa tai videomuodossa ammuntaa lukuun ottamatta. Kilpailupartiot kuljettivat jotoksen aikana kaikki varusteensa mukanaan. Erityisesti partioiden piti kiinnittää huomiota puhelinten toimivuuden varmistamiseksi varavirtalähteisiin. Halutessaan partiot yöpyivät maastossa omissa majoitteissaan ja saivat siitä lisäpisteitä.

Alex Suosaaren, Johannes Oran ja Oskari Räsänen "Haippi" partio on osallistunut jotoksiin jo aiempinakin vuosina ja saanut kokemusta perinteisellä tavalla järjestetyistä jotoksista. Vaikka nopealla aikataululla tehty etäjotos-ohjeistusta päivitettiin melkein viime tintaan asti, partiolla ei jotoksella tullut mitään vastaan mihin partio ei pystynyt valmistautumaan. Yllättävin ohje oli kuuden noin puolikiloisen kiven mukaan ottaminen, jotka sitten käytettiin "kranaatin" heittorastilla.

Partio kertoi, että rastit olivat tilanteeseen nähden sopivan haastavia ja monipuolisia.

-Rastit käsittelivät moninaisesti eri sotilastaitoja ja -aiheita; oli väijytyksen suunnittelua, ilmavalvonnan seurantaa, taisteluensiapua, ammuntaa ja pal-

jon muuta. Eritoten mieleen jäi hätäensiapurasti, joka toteutettiin niin, että kilpailutoimisto soitti partionjohtajalle, käski asettamaan puhelimen kaiuttimelle ja tuupertumaan maahan. Loppupartion tuli sitten suoritustaan puhelimeen selostaen suorittaa hätäensiapu. Muutama ulkoa osattava rasti, esimerkiksi telamiinan osien nimeäminen jäivät hiukan latteina mieleen.

- Rastien aikataulutus oli hyvin tasapainotettu, suurimmalta osin rastit avattiin tunnin välein, ja suoritus aika oli 15 minuutista noin tuntiin, riippuen tehtävästä.

- Millään rastilla ei tullut kiire, muttei aikaa myöskään ollut hukattavaksi. Sähköisestä palautuksesta ja myöhästymisestä vähennettävien pisteiden vuoksi olisimme kaivanneet tiukimpiin rastei-

► Maastossa eteneminen tapahtui partion itsensä etukäteen määrittämällä reitillä. Haippi-partio lähestyy Satakunnan lennoston ampumarataa.

Ammuntarastin vetäjänä Pirkkalassa toimi Oskari Kovanen. Jokainen partion jäsen ampui sekä kiväärillä että pistoolilla.

Reittisuunnitelman tekemisen lisäksi kilpailupartion tuli tallentaa kulkemansa reitti paikannusjärjestelmää hyödyntäen. Osasto Wigren etenee Pirkkalan maisemissa.

Kesäyön marssi on perinteinen marssitapahtuma, joka on tarkoitettu kaikille kunnostaan huolehtiville. Tampereen Kesäyön marssi järjestetään lauantaina 17.7.2021 Pyylikki-Pispala-Hyhky alueen kävelyreiteillä, reitillä muun muassa legendaariset Pispalan portaat.

Kyseessä on hyvän mielen kävelytapahtuma, johon voit osallistua yksin, kaksin, koko perheen voimin tai kasata vaikka harrasteporukasta tai työkavereista marssiosaston. Tavoitteena on kehittää reserviläisten marssitaitoja, edistää kaikkien kansalaisten liikunta-aktiivisuutta sekä aktivoida nuoria. Marssin suojelijana on Tampereen apulaispormestari Aleks Jäntti.

Marssin tukijat: Tampereen kaupunki, K-Market Tahmela, VEHO, Tampereen Tuulilasimyynti oy ja Satakunnan Lennosto.

Marssimatkat- ja hinnat

12 km perhemarssi	20 €
Nuoret (16- 18 v) 12 km.....	0 €
25 km	20 €
42 km	20 €
25 km/reserviläisen kenttämarssi ..	0 €

Kenttämarssin varustus: maastopuku (vast.) + päivätaipaleen edellyttämä oma reppu noin 10 kg– yhdessä suunnistuksen tai ammunnan kanssa oikeuttaa yhteen rinnasteiseen kh vrk:een.

Lähtöpaikka: Pyykin palloiluhallin piha, Tampere.

Lähtöajat:

klo 15.00 42 km:n marssi (marathon)
klo 17.00 12 km:n ja 25 km:n marssit

Kaikkien marssijoiden alkuverryttely alkaa 15 min ennen lähtöaikaa. Lähtöä tahdittaa MPK Hämeen soittokunta.

Ilmoittautumiset 4.7.2021 mennessä. Lähetämme ennakkoon ilmoittautuneille sähköisesti yksityiskohtaiset ohjeet marssista viikolla 28. Jälki-ilmoittautuminen (pl Reserviläisten kenttämarssi) on kuitenkin myös mahdollista marssipäivänä paikan päällä, hinnat jälki-ilmoittautuneille 5 € korotettuina.

Hintaan sisältyy: huoltopisteiden tarjonta, vakuutus, maalissa keituruokaa ja peseytymismahdollisuus sekä kankainen marssimerkki ja osanottodistus.

Lue lisää ja ilmoittaudu mukaan osoitteessa:

<https://mpk.fi/muu-toiminta/kesayonmarssi/tampere/>

Yhteiskuvassa piirien toimistolla Marskin silmien alla lahjoituksen luovuttajat ja vastaanottajat. Vasemmalta Pirkanmaan Reserviläispiirin puheenjohtaja Jussi Mäkitalo, Timo Tulosmaa, Veikko Parkkinen ja Pirkanmaan Reserviupseeriin puheenjohtaja Mikko Hörkko.

Pirkanmaan Sotilaspiirien Perinneyhdistyksen toiminta päättyi – omaisuus Pirkanmaan Reservipiireille

Pöydälläni on ollut joulukuusta 2020 lähtien paksu kirjajärkäle *Pirkan Vartio*. Kirja kertoo Tampereen Sotilaspiirin ja sitä edeltäneiden piirien värikästä historiasta vuosina 1932–1992. Myöhemmin on julkaistu myös täydennysosat Vuosikirjat *Pirkan Vartio* 96, 97 ja 98.

Tammikuun 1. päivä 1993 puolustusvoimissa voimaan astunut johtamis- ja hallintojärjestelmän uudistus siirsi 60 vuotta aikaisemmin syntyneen sotilaspiiriorganisaation historiaan. Pirkan Vartio -kirjan esipuheessa, kirjan toimittanut nyt jo edesmennyt maanpuolustustoimittaja **Pekka Ruusukallio** kertoo, että Tampereen Sotilaspiirin viimeisenä vuospäivänä 24. helmikuuta vuonna 1992 pidetyssä sotilaspiirin 60-vuotisjuhlassa sotilaspiirin päällikkö, eversti **Olli Heiskanen** totesi, että Pirkanmaalla toimineiden perinteiden vaalimiseksi olisi tärkeää perustaa perinneyhdistys, joka keräisi, julkaisisi ja vaalisi Pirkanmaan sotilaspiirien perinnettä. Heti tilaisuuden jälkeen päällikölle ilmoitautuikin reservin kapteeni **Tapani Kuusivaara**. Heiskanen ja Kuusivaaran

pitämän neuvottelun pohjalta päätettiin kutsua koolle tilaisuus, joka toimi Pirkanmaan Sotilaspiirien Perinneyhdistys ry:n perustavana kokouksena. Kesäkuun 2. päivä 1992 Valtion virastotaloon kokoontui 48 henkeä ja perustamiskokouksessa yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin reservin majuri **Matti Ponsi**. Perinneyhdistyksen tarkoituksena oli toimia Hämeen sotilasläänin esikunnan ja sen Pirkanmaan alueelle sijoitetun reservin yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminnan painopisteenä olivat koko toiminnan ajan perinteet. Toki järjestettiin myös retkiä sekä esitelmätilaisuuksia vuosikokousten yhteydessä. Retkikohteina olivat alkuvuosina muun muassa Lohtaja ja Mäkiluoto sekä pääkaupunkiseudun sotaharjoitukset.

Perinneyhdistyksen ensimmäisenä tavoitteena oli 60-vuotishistorian julkaiseminen. Näin syntyi mittava historiakirja *Pirkan Vartio*, jonka julkistamistilaisuus 13.12.1995 oli hyvin merkittävä tapahtuma, johon osallistui kaikkiaan noin 70 kutsuvierasta sekä runsas joukko Perinneyhdistyksen jäseniä. Paikalla oli muun

muassa kuusi sotilaspiirin entistä päällikköä ja Hämeen Sotilasläänin komentaja, kenraalimajuri **Jaakko Aatolainen**. Musiikista vastasi Panssarisoittokunta.

Yhdistyksen puheenjohtaja, asessori **Veikko Parkkinen** toikin esiin, että Pekka Ruusukallio oli koko kirjoittajauransa ajan yksi Perinneyhdistyksen kantavista voimista. Yhdistys julkaisi toimintansa aikana Pekan kirjoittamat elämäkerrat ”*Hämäläisten kenraali A.O. Pajari*”, ”*Kahden armeijan taistelija Karl-Erik Ladau*” sekä vuonna 2013 ilmestyneen Ruusukallion viimeiseksi jääneen kirjan majuri, urheilutoimittaja ja hiihdon historioitsija **Jussi Kirjavaisesta** ”*Jussi kesti Valpon vainon*”.

Pienimuotoinen lahjoitus-tilaisuus koronapandemian varjossa

Perinneyhdistyksen toiminta oli ensimmäiset vuosikymmenet hyvin aktiivista, mutta ajan kuluessa yhdistyksen aktiiviväki sai harmaata ohimoilleen ja toiminta hiipui lähinnä vuosikokousten järjestämiseen. Vuoden 2020 lopulla yh-

distyksen jäljellä olevat jäsenet päättivätkin yksimielisesti että 28 vuotta toiminut yhdistys oli täyttänyt tehtävänsä.

Joulukuun 21. päivä 2020 Pirkanmaan Reservipiirien toimistolla Väinöläkadulla järjestettiin pienimuotoinen mutta lämminhenkinen kahvitilaisuus, jossa yhdistyksen puheenjohtaja Veikko Parkkinen ja yhdistyksen taloudenhoitaja **Timo Tulosmaa** luovuttivat lakkauteen yhdistyksen jäljellä olevan omaisuuden Pirkanmaan Reserviupseeriin ja Pirkanmaan Reserviläispiirille. Molemmat piirit saivat rahavaroja noin 1300 euroa sekä mittavan määrän yhdistyksen viimeiseksi julkaisuksi jäänyttä kirjaa. Huhtikuussa Reserviläispiirin puheenjohtaja **Jussi Mäkitalo** kertoi, että piirit ovat päättäneet käyttää saamiaan rahavaroja muun muassa uusimalla yhteisissä tilaisuuksissa käytettävän Suomen kantolipun. Kirjoja on tarkoitus jakaa yhdistyksille ja niillä voidaan näin huomioida esimerkiksi kokoustilaisuuksien luennoitsijoita.

■ Sirkka Ojala

Tammisunnuntain perinteitä koronaa vältellen Ruovedellä

Ruovedellä on vaalittu tammisunnuntain perinnettä jo 57 vuotta laskemalla havuseppele kahdentoista Vapaussodassa kaatuneen ruoveläisen vapaussoturin hautapaadelle. Hyvin usein havuseppeleen kanssa on lähdetty Ruoveden Sofia Magdalenan kirkon alttarilta, jolloin myös pappi on puhunut tammisunnuntain merkityksestä, ja ulkona on veisattu virsi ennen ja jälkeen seppeleen laskun. Tuosta ajasta **Esko Ripioniemi** on 53 vuotta vastannut tapahtuman järjestelyistä ja tuon hyvän perinteen jatkumisesta.

Tammisunnuntaina 31.1.2021 Ruoveden Reserviupseerikerhon ja Ruoveden Reserviläisten havuseppeleen laskivat **Timo Ikkala** (vas.), **Sauli Latvala** ja Esko Ripioniemi. Pastori **Ville Vauhkonen** saatteli seppelpartion haudalle ja johti virrenveisuuta.

■ Sauli Latvala

Veteraanikeräys Ylöjärvellä

Ylöjärven Reservinaliupseerit järjestivät veteraanikeräyksen 10. huhtikuuta. Keräys suoritettiin koronaturvallisesti ulkona. Keräyslipas pöydällä, kerääjällä maski ja turvavälit huomioitiin. Keräystä suoritti kerrallaan vain yksi henkilö. Yhdistys ilmoitti somessa etukäteen keräysajan ja -paikan. Kaksi henkilöä

toi tämän johdosta keräykseen pussin, joka oli täytetty kolikoilla. Puheenjohtaja **Sami Rantasen** mukaan ilahduttavaa oli ihmisten arvostus edelleenkin veteraaneja sekä heidän puolisoitaan (myös leskiä) kohtaan. Kuvassa yhdistyksen jäsen **Johanna Peltomäki** suorittamassa keräystä. ■

Juupajoen Reserviläisten kuulumisia

Juupajoen Reserviläisten jäsenet ja Juupajoen Reserviupseerikerhon jäsenet suorittivat yhdessä kunniakäynnin Juupajoen sankarihautoilla talvisodan päättymisen muistoksi 13.3. kello 11.00. Yhdistysten jäsenet olivat myös kunnia-vartiossa sankaripaadella. Kenttähartauden tilaisuudessa piti kenttärövast evp **Sauli Keskinen** kanttori **Vesa Tuliviran** kanssa.

Juupajoen Reserviläiset on avannut

myös oman suljetun Facebook-ryhmän jäsenien käyttöön.

Yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin vuodelle 2021 **Jukka Saarela** (kapr.res.) Sihteerinä toimii **Jukka Tuomaala**.

Ammuntojen järjestelyissä on vireillä uusia ajatuksia. Asiasta saa lisätietoa puheenjohtajalta tai sihteeriltä. Yhteystiedot löydät yhdistyksen verkkosivustolta.

■ Jukka Tuomaala

Kansallinen veteraanipäivä Tampereella

Kansallisen veteraanipäivän 27.4.2021 kunniakäynti Kalevankankaan sankaristillä. Seppelen laskivat (vasemmalta) Tampereen kaupungin edustajana Iina Ojala, kenraalimajuri Kalervo Sipi sekä Pirkanmaan aluetoimistosta kapteeni Jarkko Ketola. Kuva: Raimo Ojala.

Kiitämme tuestanne!

Ikaalinen

Hammaslaboratorio Juhani Lyykki
Ikaalisten-Parkanon Puhelin
Osakeyhtiö
Purso Oy Ikaalisten Sulatto

Kuru

Kurun Apteekki, Kauppatie 10

Lempäälä

Laurilan Lomamökit,
www.saunalahti.fi/hein
puh. 03 375 0147
Lempäälän Vesilahden Sanomat
Auto- ja konevuokraamo J. Lundán Ky,
autohuolto ja -vuokraus

Mouhijärvi

Suodenniemi-Mouhijärvi
Mouhijärven Kumikorjaamo KY
Lammisen Autoliike Oy

Mäntän seutu

Nordea
Mäntän Seudun Osuuspankki

Nokia

Orivesi

Oriveden Sanomalehti Oy
Oriveden Seudun Osuuspankki
Kultajuvonen

Pälkäne

Niitty-Seppälän tila,
puh. 03-534 3381
Pälkäneen Kaluste Ky,
puh. 03-534 2474

Ruovesi

Ruoveden Apteekki
Ruoveden Autopaja Oy
Ruoveden Sorajaloste

Sahalahti

Ojan Taksit

Tampere

Arkkitehtuuritoimisto Kangasniemi
Rauno Oy
Korja-Kumi Oy
Rautasoini Oy
Tampereen MK-Isännöinti Oy

Virrat

Hämeen Kuljetus Oy
Jita Oy

Ylöjärvi

Suomen Kukkatarvike Oy
Metallitie 4, 33470 Ylöjärvi
Ylöjärven Uutiset

www.pirkanviesti.fi

Kysymykset laati eversti Leo Ukkonen

Tiedätkö?

Ajankohtaisia maanpuolustus-kysymyksiä laidasta laitaan

1. Mikä Senaatti-kiinteistöjen tytäriikelaite on vastaan-
nut tämän vuoden alusta Puolustusvoimien toimitilojen
omistamisesta ja tilapalveluista?
2. Ennätysmäärä naisia haki tänä vuonna vapaaehtoiseen
asepalvelukseen. Mikä oli hakijamäärä?
3. Kuka aloitti tämän vuoden alussa puolustusvoimien
henkilöstöpäällikkönä?
4. Mikä on tässä kuussa Haminassa alkaneen reservi-
upseerikurssin järjestysnumero?
5. Mitkä kaksi rajavartiostoa antavat varusmieskoulutusta?
6. Mikä on viime vuodet tasaisena pysynyt Puolustus-
voimien palkatun henkilöstön keski-ikä?
7. Minkämaalainen yritys toimittaa Merivoimien Laivue
2020 -hankkeen korvettien taistelunjohtajajärjestelmän?

XLVII HÄMEEN HÖLKKÄ 2021

Lauantaina 4.9.2021 klo 12

LÄHTÖ JA MAALI LAMMINPÄÄN ULKOILUMAJALLA YLÖJÄRVELLÄ
(Velodromintie 45, Ylöjärvi)

Ilmoittautuminen paikan päällä klo 10 alkaen

Osallistumismaksut:

Osallistumismaksu käteisellä 12 €
Nuorten sarja 0 €
RES ja RUL jäsenkortilla sekä MNL
jäsenet 5 €

- Lähtöpaikalla valvottu, maksuton reppusäilytys
- Käytännön ilmoittautumisalueella maskia ja tulethan vain terveenä
- Reitti kulkee kangasmaastossa
- Huoltopisteet matkalla sekä maalissa
- Ulkoilumajalla kahvio
- Arvontapalkinnot, Hämeen Hölkän erikoismitali kaikille osallistuneille
- Teivon raviradan pysäköintialue, Velodromintie 2, Ylöjärvi, Lamminpään ulkoilumajan välittömässä läheisyydessä

Lisätietoja: pirkanviesti.fi

Sarjat ja matkat:

- Kilpa N ja M 18 km
- Kunto N ja M 9 km
- Nuoret (alle 15 v.) 9 km
- Reserviläismarssi/kävely 9 km

Reserviläismarssisarjassa
asuna oltava M05, M91 tai
M62 maastopuku

Tervetuloa kohentamaan
kuntoa hölkkäämällä
tai kävelemällä!

Pirkanmaan Reserviupseeripiiri ry
Pirkanmaan Reserviläispiiri ry
Maanpuolustusnaisten Liiton
Pirkanmaan Piiri ry

www.pirkanviesti.fi
aineistoposti:
pirkanviesti@gmail.com

Pirkan Viesti myös Facebookissa ja
Instagramissa!

Kiitämme tuestanne!

 www.byniemi.fi	 RAKENNUSLIIKE	 ASUNTOJA OPISKELIJOILLE www.insinoorioppilastalo.fi	
 Fastems	 Planetcon Talotekniikan asiantuntija	 NEVA ARKKITEHDIT	
 INSTA DefSec	 Havunen Consulting		Kiitämme tukijoitamme!
		 Arkkitetoimisto AR-Vastamäki Oy	
Kiitämme tukijoitamme!		Kiitämme tukijoitamme!	 Sotilas- ja virkapukujen toimittaja. Myös reserviläisille. www.imagewear.eu
 Tenhunen vuodesta 1915 www.ja-tenhunen.fi		 JITA OY Sade-, sulamis- ja jätevesijärjestelmät www.jita.fi	
		 SAUNATALO VASTAAMME LÄMMÖLLÄ.	
 PURSO www.purso.fi	 K Supermarket LÄNSIPORTTI Tesomankatu 4, 33310 Tampere ma-la 8-21, su 10-21	 VÄRIKÄS MAINOSTOIMISTO	 KMV-Turvapalvelut Oy -Mänttä -Vilppula -Keuruu -Orivesi -Rovaniemi -Vierämaa KVM-Turvapalvelut Oy, Rinnepolku 3, 35820 Mänttä Puh. (03) 488 3900 toimisto, (03) 476 4303 hälytyskeskus www.kmvo.fi
Kiitämme tukijoitamme!	 AVANT www.avanttecno.com	 PIRKAN OPISKELIJA-ASUNNOT OY	
	 ERIKOISINFRA OY		
Pirkanmaan AVO Asunnot		 POHJOLA RAKENNUSTOIMISTO	 TEMPO asiantuntijatoimisto Hämeenkatu 15 B, 33100 Tampere puh. (03) 3123 5100, faksi (03) 3123 5121 www.tempolaw.fi
	 SRV Elämäsi rakentaja	 YHKODIT www.yhkodit.fi	
	Suunnittelu Teräsmä Oy	 ARE www.are.fi	

Kiitämme tuestanne!

Rengasmaa mukaan tukirenkaaseen – Tarjoaa jäsenedun kaikille piirien jäsenille

Rengasmaa Oy on Tampereen Lielahdessa toimiva nykyaikainen rengasalan erikoisliike. Yritys toimii nykyaikaisissa ja korkealuokkaisissa tiloissa Tampereen Lielahdessa. Tampereläinen yrittäjävetoinen yritys on palvellut asiakkaitaan jo vuodesta 1975. Vuonna 2017 yritys siirtyi toiseen polveen, kun

yrityksen perustaja **Timo Myllymaa** siirtyi eläkkeelle ja nykyisestä yrittäjästä, Timon pojasta **Mikosta**, tuli yrityksen toimitusjohtaja ja omistaja.

Rengasmaa on keskittynyt nimenomaan rengas- ja vannekauppaan kuluttaja-asiakkaille. Yritys on kauppalehden menestyjäyritys ja palkittu vuoden

Michelin Quality Dealeriksi vuonna 2018 Suomessa. Valikoimassa Michelinin lisäksi on mm. Continental, Nokian, Goodyear, Yokohama, Point-S -ketjun brändi SummerStar/Summer S sekä Minerva.

Rengasmaa toivottaa lämpimästi tervetuloa asioimaan Tampereen Lielah-

teen! Pirkanmaan Reserviläispiiriin ja Reserviupseeriin jäsenyhdistysten jäsenille Rengasmaa tarjoaa kotimaisen Nokian renkaiden rengassarjan ostajalle rengastyön osuuden puoleen hintaan jäsenkorttianne näyttämällä ja liikkeeseen sisään astuessa isänmaallisesti kajuuttamalla ”Huomio!”. ■

NYT MARSSITAA ETÄNÄ!

Mäntän Seudun Reserviläiset 70 vuotta juhlararssi

Mäntän Seudun Reserviläiset Ry täyttää 70 vuotta vuonna 2022. Juhlavuoden tapahtumien toteuttamiseksi järjestetään tukikampanjana juhlararssi.

Viime vuonna saatujen kokemusten perusteella myös tämä marssi toteutetaan etämarssina, ja marssi on mahdollista suorittaa kahtena eri ajankohtana **12.7.–19.7. tai 18.10. – 24.10.2021**

Osallistuessasi etämarssille tuet tulevan juhlovuoden järjestelyjä. Marssin hinta 10 euroa/hlö. Tapahtumaa voi tukea myös ilman osallistumista.

Marssisarjoja on kaksi 50 km/viikko ja hieman raskaampi sarja 100 km/viikko. Päiväkohtaisia vähimmäismatkoja tai pakollisia kantoja ei etämarssilla vaadita. Marssin suorittaneet saavat hienon hihamerkin palkinnoksi suorituksestaan. Ne toimitetaan osallistujille tositteiden lähettämisen jälkeen.

Etämarssin suoritettuaan ja osallistumismaksun maksettuaan tulee suorituksesta lähettää tositteet sähköpostiin: msresry@gmail.com (esim. kuvakaappaus Sports Tracker -sovelluksen kartasta) Siitä tulee selvittää marssittu matka, ajankohta ja karttakuva. Päivämatkat voi kuvata erikseen ja liittää kaikki sähköpostiin.

Kyseessä ei ole kilpailu vaan liikunnan ilon tuottaminen ja omalla tavallaan madaltaa kynnystä reserviläisten liikkumiseen.

MÄNTÄN SEUDUN RESERVILÄISET TOIVOO RUNSASTA OSANOTTOA JA TOIVOTTAAN LIIKUNNAN RIEMUA.

Lisätietoja ilmoittautumisesta, osallistumisohjeet ja ajankohdat marssin suorittamiseen löydät yhdistyksen verkkosivustolta:

<https://mantan-seudun-reservilaiset.reservilaisliitto.fi/>

Juha Happonen ja Toni Tähtinen

YRAU 60 juhlararssi

Ylöjärven Reservialiupeeerit ry:n saavuttaman 60 vuoden merkkipäivän kunniaksi järjestetään YRAU 60 juhlararssi. Marssi toteutetaan etämarssina 12.6.2021.

Marssi suoritetaan omaan tahtiin, omilla varusteilla ja omaa valittua reittiä käyttäen.

Marssimatkat: 10 km ja 25 km, varusteiden painorajaa ei ole määritelty, joten reppua ei tarvitse täyttää 10 kg painorajan mukaan. Muutoinkin varustus on vapaamuotoinen.

Marssin etähinta on 5 € ja marssin suoritettua saat postin kautta YRAU 60 juhlararssin etämarssin kunniakirjan.

Ilmoittaudu mukaan: sami.rantanen@yst.net

Kerro viestissäsi: Nimesi, postiosoitteesi ja matka, jonka aiot marssia. Saat paluuviestinä ohjeet osallistumismaksusta, mikä vahvistaa osallistumisesi tapahtumaan. Ilmoittautumisia otetaan vastaan 9.6.2021 asti. Kun olet marssin suorittanut lähetä kuva marssimastasi reitistä, matkasta ja päivämäärästä: sami.rantanen@yst.net

Kun marssipäivä on ohii alomme postittamaan kunniakirjoja osallistujille, joiden tiedot ja maksu ovat kunnossa.

TERVETULOJA MUKAAN MARSSIIN JOLLA ON TARKOITUS!

Ylöjärven Reservialiupeeerit ry

Muistolaatta

◀ Muistomerkin takana juhlallisen kunniakäynnin osanottajat vasemmalta Veikko Parviainen ja Harri Toivola.

Lentovarikon Killan käynti Pyry PY-32:n muistomerkillä

Ilmavoimien tilauksesta Valmetin Lentokonetehtaalla suunniteltiin koulukoneeksi uusi harjoitushävittäjä. Koneen suunnitteli diplomi-insinööri **Arvo Ylinen** yhdessä diplomi-insinöörien **Martti Vainion**, **Torsti Verkkolan** ja **Edvard Wegeliuksen** kanssa. Pyry PY-1:n ensilento oli 29.3.1939. Sen teki koelentäjä, luutnantti Jorma Visapää. Ilmavoimat tilasi v.1939 toukokuussa 40 koneen sarjan (PY-2 ... PY-41). Ne valmistuivat keväällä 1941 ja niillä koulutettiin Kauhavalla noin 700 sotilaslentäjää 20 vuoden aikana. Viimeisen kerran Pyryt lensivät 7.9.1962 Härmälässä. Kapteeni **Veikko Hietamies** lensi PY-1:llä ja yliluutnantti **Keijo Elio** PY-

27:llä. Tampereen Härmälässä on nimetty Pyrynkatu hävittäjä-ässien koulukoneen muistoksi.

Kohtalokas lento Helsinkiin

PY-32 starttasi Härmälästä 19.2.1944 klo 11.55 ohjaajana koelentäjä kapteeni **Pekka Kokko** ja matkustajana koelentäjä väpeli **Severi Vitikainen**. He aikoiivat lentää Helsinkiin. Jo lähtiessä sää oli radiottomalle Pyrylle huono. Pilvikorkeus oli vain parisataa metriä. Sää huononi edelleen etelään lennettäessä. Pilvikorkeus oli paikoin enää vain 70 m. Oli käännytävä takasin. Hetkeä ennen onnettomuutta klo 12.30 koneen nähtiin lentävän hyvin matalalla pilvien lomassa

ja kallistuvan vasemmalle. Syöksyessään metsään kone oli katkonut puita ja maahan osueessaan pirstoutunut täysin. Onnettomuuspaikka on Lempäälän Kuljussa Lopen tilan kivisessä kuusikossa.

Onnettomuuspaikalle tullessa Kokko istui yhä oikein päin olevassa ohjaamossa. Vyöt olivat katkenneet ja jalat olivat vielä sivuperäsinpolkimilla. Vitikainen oli lentänyt parin metrin päähän kaatuneelle puun rungolle.

Ohjaaja ja matkustaja saivat onnettomuudessa välittömästi surmansa.

Hävittäjä-ässä kapteeni Pekka Kokko oli kokenut ja ansioitunut rintamalentäjä. Hänellä oli noin 150 sotalentoa ja 13 ilmavoittoa. Hän oli 25-vuotias.

Väpeli Severi Vitikainen oli ansioitunut Lentovarikon koelentäjä. Onnettomuuspäivänä hän täytti 28 vuotta.

Kunniakäynti

Lentovarikon Kilta on kiinnittänyt onnettomuuspaikalle luonnonkiveen muistolaatan. Kunniointimme lentäjien muistoa onnettomuuden vuosipäivänä sytyttämällä jäälyhty tälle muistomerkillä. Leutona, pilvisenä talvipäivänä paksujen hankien keskelle jylhään ja rauhalliseen kuusikkoon jäi kaunis jäälyhty kertomaan siitä, ettei heitä ole unohdettu.

■ Jorma Hautala

Jotostelun paluuta odotellessa

Järjestetyillä jotoksilla on ollut yli vuoden tauko. Viimeksi maaliskuulla Pirkka-talvijotos muuttui hajautetuksi virtuaalijotokseksi.

Omatoinnista yksin tai oman perheen kanssa maastossa liikkujaa eivät rajoitukset lannista. Terveellinen ulkoilu saa jatkua.

Isompia reissuja odotellessa kannattaa tarkistaa ja huoltaa varusteet.

Esimerkiksi kantolaitteen taskujen ja saumojen kunto. Pienet repeämät voi korjata itse, mutta isommat kannattaa suosiolla antaa ammattilaiselle pikasuutarille.

Vaateruksesta taskujen saumat ja kaikki vetoketjut kannattaa tarkistaa. Vetoketjun voi voidella (ainakin metallisen) vanhaan tapaan kynttilällä, muoviset jollakin nykyajan silikonivoiteella.

Tietoja voi verestää Puolustusvoimien verkkosivustolta imuroitavilla pdf-ohjeistuksilla.

Ihan vain mielenkiinnosta voi seurata blogia:
<https://mitavanjatpuuhaa.blogspot.com/>

■ Tero Ahtee

Viestimiesten puuhia 2021
(koronarajoitusten salissa)

31.5.Viestimieskilpailu siirretty myöhempään ajankohtaan

6.6.Perinneradiotapahtuma PRT32

17.7.Lylyn markkinat, viestiteltä

21.-22.8. ...Viestimiespäivät Uudellamaalla

24.9.Saarmaa-seminaari

2.10.Sotilasradiopäivä, Kouvola

9.-10.10. ...Arjen viestivälineet, Parolannummi (MPK)

6.12.perinneradiotapahtuma PRT33

Tiesitkö että?

Vastaukset sivun 16 kysymyksiin

1. Puolustuskiinteistöt
2. 1675
3. Kenraalimajuri Vesa Virtanen
4. 258
5. Lapin rajavartiosto ja Pohjois-Karjalan rajavartiosto
6. 42 vuotta
7. Ruotsalainen (Saab AB)